

464 Hc

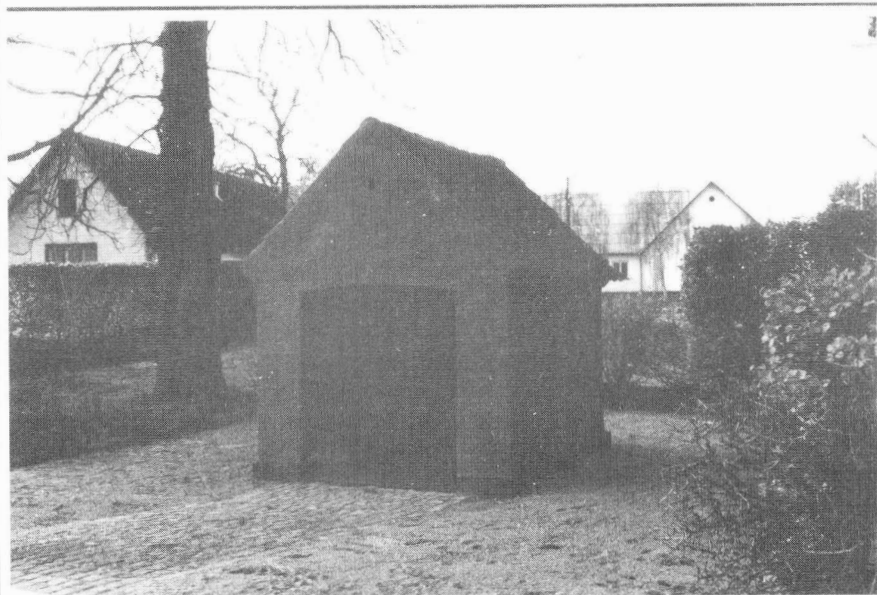

HVIDOVRE KOMMUNES
LOKALHISTORISKE ARKIV

Medborgerhuset
Hvidovrevej 280
2650 Hvidovre

HVIDOVRE LOKALHISTORIE

Hvidovre Lokalhistoriske Selskab

Til medlemmerne !

OM MEDLEMSMØDERNE

Indhold:

Til medlemmerne - om medlemsmøderne	side 3
Til medlemmerne	side 4
Veje til Avedøre af Hans Chr. Thomsen	side 5
Formandens beretning	side 12
Kaptajnen går fra borde	side 18

Forsiden: se bagsiden.

HVIDOVRE LOKALHISTORIE udgives af Hvidovre Lokalhistro-
riske Arkiv og Hvidovre Lokalhistoriske Selskab, udkommer
fire gange årligt og tilstilles selskabets medlemmer.

Redaktion: Lokalhistorisk Arkiv
Medborgerhuset
Hvidovrevej 280
2650 Hvidovre
tlf. 31 78 02 22 lok 227

ISSNR: 0902-3046

Vi skal i dette årets sidste medlemsblad orientere læserne om, at medlemsmøderne fremover vil blive annonceret her i bladet, og ikke som hidtil i form af særskilt udsendte indbydelser (det vil dog ikke gælde januar-mødet, som vi udsender indbydelse til straks i det nye år sammen med girokortet). Denne ændring skyldes, at portoudgifterne tynger på budgettet, og vi skal derfor appellere til, at læserne fra og med næste år orienterer sig i medlemsbladet om tid og sted for de planlagte møder og arrangementer.

Til gengæld vil den nye redaktion forpligte sig til, at bladet udkommer i god tid før det enkelte mødes afholdelse.

Vi iler med at meddele, at **januarmødets** dato er **flyttet** i forhold til det tidligere oplyste - mødet finder sted

mandag d. 21.1.91 kl. 19.30 på Risbjerggård

Her vil skoleinspektør Steen Jensen, som er leder af et foreningsdrevet lokalarkiv i Ledøje Smørum, fortælle om erfaringerne med at aktivisere medlemmerne i det lokalhistoriske arbejde.

Der vil som nævnt blive udsendt indbydelse til denne aften - men I kan allerede nu sætte kryds i kalenderen. Det samme gælder de følgende 2 medlemsmøder, som finder sted

mandag d. 18. februar og mandag d. 18. marts

Dem vil I høre mere om i næste nummer af bladet.

redaktionen

Til medlemmerne !

Den gamle redaktør træder med dette nummer af Hvidovre Lokalhistorie tilbage. Efter at have haft fornøjelsen ved at være med fra det allerførste nummer tager friske kræfter over.

Det er mit håb og min forventning, at bladet herefter kan komme mere regelmæssigt, end det til tider har været tilfældet. Den nye redaktion udgøres af Lisbeth Magnussen og Hans Thomsen. Det skal nu siges, at Lisbeth Magnussen i adskillige år har haft en meget virksom hånd med i bladproduktionen. Dette årets fjerde og sidste

nummer er så også det sidste i den årgang, der har været tilegnet Avedøre. Det betyder ikke, at Avedøre så skal hvile en tid, for med dette fokus på Avedøre er der også kommet nye afleveringer ind, så arbejdet med Avedøres historie er knap begyndt.

Ellers er blot tilbage at takke for læsernes tålmodighed gennem de otte forløbne år, idet jeg dog fortsat vil være at finde som bidragyder til vores blad. Lokalhistorisk Selskabs nye bestyrelse har konstitueret sig på nedenstående måde:

Per E.Hansen, Grenhusene 26, 31 49 24 70	formand
Lisbeth Magnussen, Ankermandsvej 15, 31 49 69 77	næstformand
Keld Jørgensen, Kløverprisvej 48, 31 75 20 91	sekretær
Asger Linck, Markleddet 21B, 31 75 87 98	kasserer
Hans Thomsen, Kløverprisvej 7, 31 75 99 47	
Kaj Andersen, Rosenhøj 49 st., 31 75 93 41	KB-medlem
Bente Hansen, Brostykkevej 24, 31 78 99 57	KB-medlem
Hans Eisted Jensen, Lodsvej 16 1.th., 31 49 67 40	1. suppleant
Knud Kiegstad, Bymuren 107, 4.th., 31 49 58 25	2. suppleant
Knud Weile, Kløverprisvej 45, 31 75 97 15	revisor
Helene Nielsen, Berners Vænge 19, 31 49 43 31	revisorsuppleant

Veje til Avedøre

I perioden fra 1840-1914 udvandrede der 2.1 millioner mennesker fra Skandinavien, heraf 300.000 fra Danmark. 295.000 af disse danskere udvandrede i perioden 1868-1914. De 41% af dem kom fra Jylland, af dem igen en væsentlig del fra Nordjylland.

En Vendelbo kommer til byen
Anton Holmenlund blev født 23/11 1889 i Vrå i Vendsyssel på en gård, og 1919 forlader han som 30-årig Vendsyssel med destination USA.

Med sig hjemmefra har han en klar forestilling om København og københavnere, og da han ankommer og har fået sig installeret på et hotel, sørger han omhyggeligt for at tage sine sko med indendørs. Han ser godt, at de andre hotelgæster stiller deres sko uden for døren. Næste morgen står deres sko stadig udenfor dørene, og de er nypudsede. Det giver ham noget at tænke over, og da han er jyd giver han sig god tid.

I en kælder på Frederiksberg
1898 - altså 21 år før Anton kom-

Af Hans Chr. Thomsen

mer til København - køber P.Klarskov en Frugt & Grønt Forretning i en kælder på Frederiksberg. Dermed slår han flere fluer med et smæk. Han får løst et boligproblem, får sig en forretning, og da han har giftet sig samme år kommer konen til at passe butikken. Samtidig kan hun jo så holde øje med Klarskov junior, der lige er kommet til verden. Selv arbejder han som anlægsgartner i Tivoli. P. Klarskov er robust, talende og har et tvangsfrit væsen. Han får hurtigt etableret en kontakt til restauratørerne i Tivoli. Kælderbutikken på Frederiksberg bliver i stigende grad leverandør til restaurationskøkkerne. Samtidig bliver lejligheden langsomt omdannet til lager. Grøntsagerne flytter ind i soveværelset og fylder godt op i køkkenet. I lejligheden bor også Klarskov Seniors 2 søstre. Nu udvider Senior gesjæften til også at omfatte de bedre restauranter i København. Det giver ikke mere plads i kælderen på Frederiksberg.

Dengang kom børn hurtigt ud at tjene, i al fald sendes Klarskov

Familien Klarskov ved Poppelhuset

junior i 1912 til noget familie på en gård i Lunderød på Sjælland. Her lærer han landbrug. Senere bliver han forvalter i Holbæk på herregården Arnakke og han kommer også til Falster.

Det hjalp jo lidt på pladsforholdene, men den går ikke i det lange løb, og i 1920 bliver det akut. Det er ikke til at få lejligheder i København.

En dag møder Klarskov så mælkeforpagter H.P.Hansen fra Avedøre. Han kommer regelmæssigt i byen og inviterer Klarskov til at besøge sig. Der er en lille ejendom til salg med 1 ha. jord lige uden for

Avedøre Landsby. 1920 køber Klarskov så Poppelhuset.

Anton beslutter sig

I mellemtiden er Anton Holmenlund blevet færdig med sine overvejelser. Han beslutter sig for at blive i Danmark, og han får et job som forvalter på Krabbesholm i Hornsherred.

Lidt ligesom Klarskov er han robust, talende og kan genkende en god forretning, når han ser den.

1920 bliver han medhjælper hos en amagerbonde, gartner Tønnesen i Tømmerrup, Lille Magleby. Her

lærer han det amar-kanske gartneribrug at kende, og det bliver det tætteste han kommer Amerika i sit liv.

Karen Nielsen er gårdmandsdatter fra Hjørnegården i Herstedvester. Hun tjener hos nabogartneren. Selvom arbejdsdagen var lang må Anton og Karen alligevel have fået tid til andet end arbejde. De gifter sig 1924, og fra 1924-26 må de foreløbig nøjes med at forpagte en gård. På grund af lufthavnsbyggeriet kan forpagtningen ikke fornyes og, de beslutter sig så for deres eget.

På Amager er jorden for dyr, og de byder for lidt på en gård i Brøndbyvester. Endelig falder de for Engvadgård i Avedøre. Jorden er god lerjord, terrænet fladt og der er kun 10-12 km. til grøntorvet i København - en nogenlunde tilfredsstillende afstand, når den skal tilbagelægges i hestevogn.

1926 ankommer de til Avedøre sammen med den endnu ikke førstefødte - seks år efter Klarsskov. Anton Holmenlund er da 37 år.

Engvadgård ca. 1935

Klarskov dør

1927 dør Klarskov. Han blev kun 57 år. Han mindes bl.a. i Avedøre Grundejerforening, hvor der - usædvanligt - refereres en kort personkarakteristik. Han mindes for sit "gode humør og tvangfrie væsen".

Der er noget fascinerende ved mange af de igangsættere, man igen og igen støder på i Avedøre i den periode. De er arbejdsomme, dynamiske og dominerende. Forudsætningen for deres aktivitet har også været en kønsbestemt arbejdsdeling.

Medens Klarskov udvidede gesjæften, kørte konen og hans to søstre først på grønttorvet kl. 4 om morgenen, for derefter at tage til Frederiksberg for at passe grøntforretningen. Når den var lukket,

var det hjem til gryderne og lave aftensmad.

Ifølge Biblen skal man jo komme hviledagen i hu, og søndagen det var hviledag. Det har været nødvendigt.

Gamle Klarskov kom den også i hu. Han havde som regel inviteret lidt folk til kniv og gaffel. Det skal nok have været festligt, og det skal også nok have været endnu en arbejdsdag for konen og de to søstre.

Anton Holmenlund

Da Klarskov dør er Anton Holmenlund i fuld gang med sin nyerhvervede jord. Han har betalt et sted mellem 40 og 50.000 for gården, og af svigerfaderen har han lånt yderligere 10.000 kr. til 2 heste, en kørevogn, plov og

harve. Altså skylder han en 50-60.000 væk - en anseelig sum.

Børnene kommer trip trap træsko. Fem stykker fra 1927 til 34. Efterhånden som de vokser op, kommer de ligesom moren i arbejde på gartneriet.

Holmenlund har taget sine erfaringer fra Amager med, d.v.s. en kombination af friland og drivbænke. Der er tre karle om sommeren og to om vinteren.

Tiderne er med ham og efterhånden får han 8-10 køer og en 30-40 svin.

1931 erstatter han hestevognen med en lastbil. 1937 køber han en Buick årgang 1924 (3.5 km. pr. liter). 2 år efter bliver den udskiftet med en anden amerikaner - en Chrysler. Håndfyret vaskemaskine med elektrisk drevet tromle 1940. Elektrisk køleskab 1941. Nyt stuehus samme år. Der er fuld fart på.

Men arbejdsdagen er også intens. Op kl. 4 om morgenen og ind til grønttorvet. Når han er færdig på torvet kl. 9 tager han en tur rundt med varer til grønthandlerne, og den tomme vogn fylder han med gammelt brød fra bagerne. Det kommer han i grisene. Vel hjemme er middagen parat og derefter en times lur. Så på den igen for at slutte af med at læsse vognen ved 21-tiden til næste dags torvetur.

Klarskov junior

1 år efter at Anton Holmenlund har købt Engvadgård overtager Klarskov junior sin afdøde fars gartneri d.v.s. i 1927.

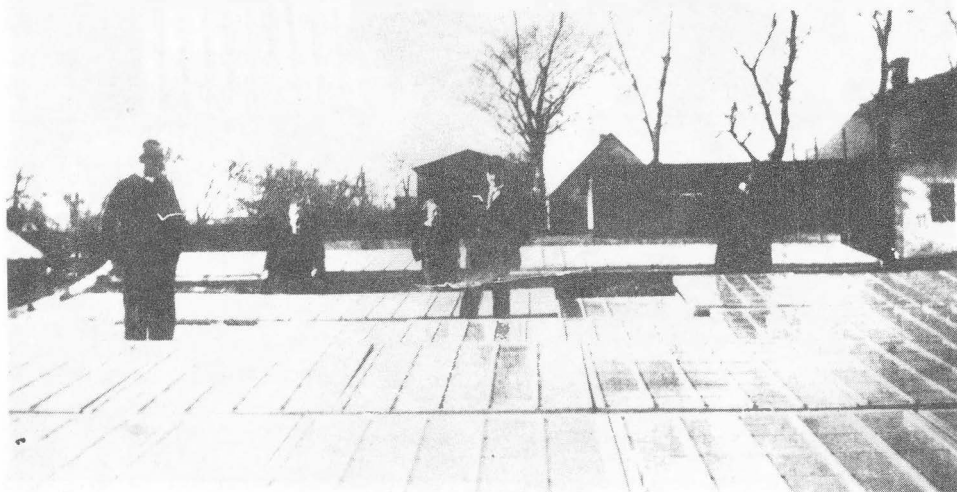
Efter at have været på Falster tog han tilbage og giftede sig 1925. Hans kone arbejder på Glostrup Folkeblad, Ligesom Holmenlund ekspanderer han. Hurtigt skaffer skaffer han sig 1 ha. jord mere. Tiderne er med ham, og han arbejder også for at de skal være det. Der kommer en pige til. Der købes en bil o.s.v. o.s.v.

Holmenlund & Klarskov

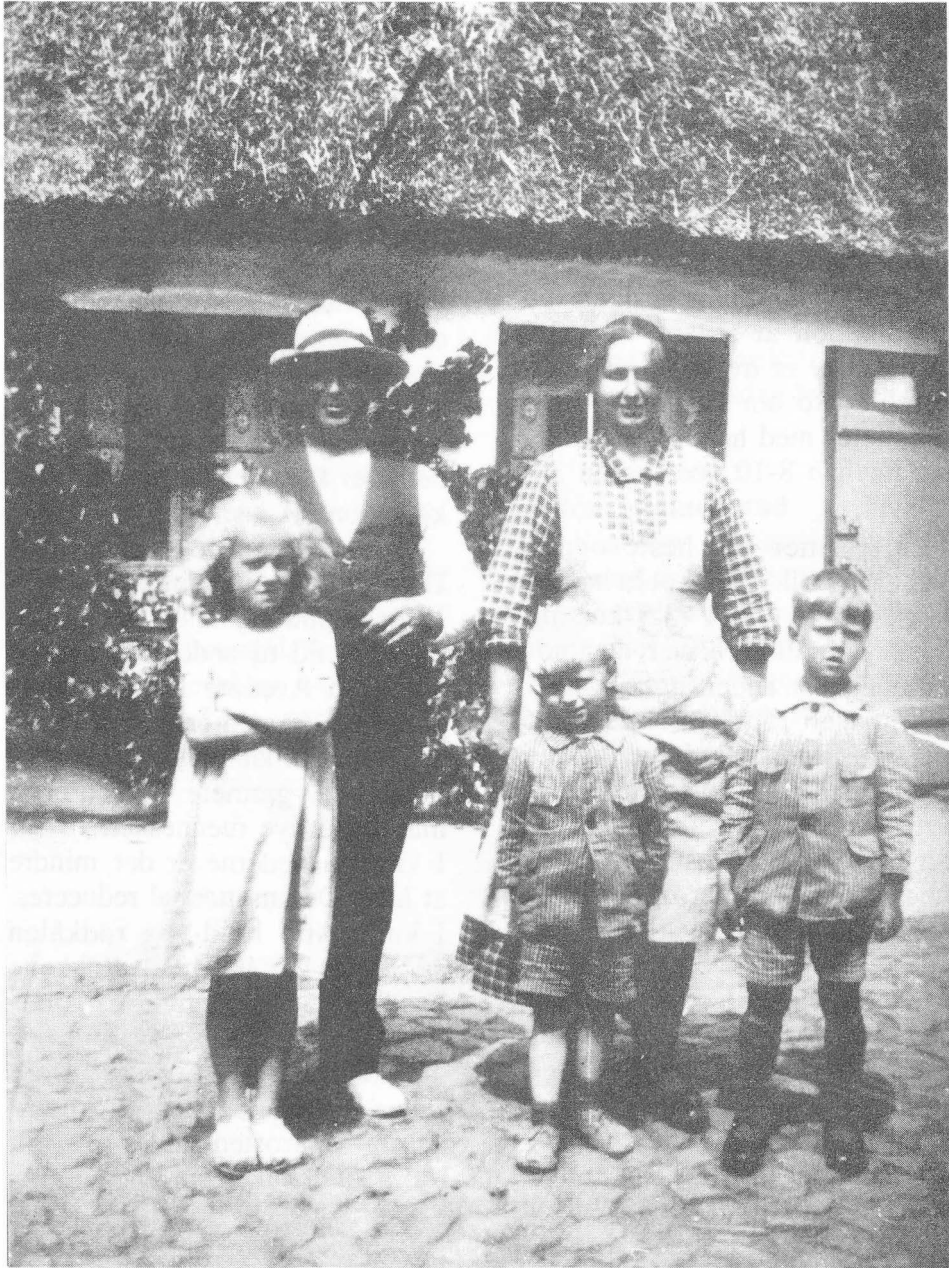
Holmenlund og Klarskov junior får også tid til andet. De melder sig ind i Avedøre Grundejerforening og dermed er de også med til at opstille kandidater til sognerådet bl.a. gartnere. Her træffer man også nye mennesker.

I vintermånederne er der mindre at lave. De ansattes tal reduceres. I kulen står hvid- og rødkålen stablet i 4-5 lag med stokkene opad og godt med grønt på. Drivbænkene eftergås, repareres og males. Ud af kulen hentes kål og selleri. Fra marken kommer rosenkål og når frosten sidder for godt i jorden, brækkes porrene op med hakke.

I de mørke måneder spiller Holmenlund og Klarskov kort med en anden tilflytter, skolelærer Åbo.

Gartner Klarskov inspicerer mistbænkene, 1920'erne

Familien Holmenlund, Engvadgård

Gårdejerne Martin og Laurits Sørensen er også med, også børn af en tilflytter. Man spiller kort på skift hos hinanden. De er alle medlemmer af Grundejerforeningen.

De fleste af dem er med da et oldboys-hold spiller til fordel for den unge idræt i Avedøre (Holmenlund står på mål). Det er bl.a. skolelærer Åbo, der har den daglige kontakt med de unge, der er initiativtager. Der kommer både pige- og drengidræt.

Anden & tredje generation

Holmenlunds børn arbejdede som nævnt med i marken. Det var naturligt. Begge forældrene havde rødder i et gårdmandsmiljø, og de havde selv arbejdet med som børn.

Klarskovs pige Lis arbejdede ikke med i samme grad. Forældrene havde begge bybaggrund, og så var der det, at i Landsbyen var der børn at lege med. Blandt andet naboen, lærer Åbo's børn. Nede ved Holmenlund arbejdede de andre gartneribørn, ligesom Holmenlunds gjorde det.

I puberteten begyndte den ene af Holmenlund-sønnerne Peter at løfte hovedet fra ukudtet. Han løftede det også på Grundlovsdag når folk cyklede forbi om eftermiddagen på vej til grundlovs møderne. Hvorfor var de ikke på

arbejde f.eks. Eller der var et liv udenfor drivbænkene, måske.

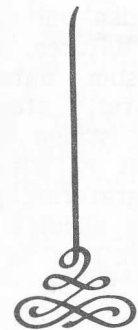
Han får lyst til at rejse som faderen havde haft det i sin tid. Han vil være telegrafist og ud at se sig omkring i verden. Men der kommer en tyregal ko i vejen og ødelægger hans telegrafistarm, og han tager en uddannelse på landbohøjskolen i stedet.

Lis kommer på seminariet.

I Avedøre kan de unge fra gårde og gartnerierne mødes i Venstres Ungdom.

Politik kan føre til mange ting, og hvad det fører til i Venstres Ungdom, specielt med hensyn til 2. og 3. generation i Avedøre, Peter og Lis, vil vi overlade til læseren at regne ud.

Men rammerne er Venstres, og Venstre er et resultat af jordbrugskulturen, og det er bl.a. der, det ny Danmark begynder.

Generalforsamlingen 1990

Formandens beretning.

Generalforsamlingen indledtes med, at formanden udtalte mindeord om afdøde bestyrelsesmedlem Hans Søndergaard.

Jeg vil, som sædvanlig, i min beretning om det forløbne år, indlede med at gennemgå årets medlemsmøder. Det må siges, at vi har haft fin tilslutning og god stemning, og jeg mener at dette må tages som et positivt tegn på, at vi har taget det rigtige valg af emner og indledere til vore møder.

Det første møde var i januar, hvor Elsted Jensen holdt et foredrag med titlen "Naturens lokalhistorie ved Kalveboderne". Elsted Jensen har i mange år virket aktivt i vort selskab og kunne også denne aften underholde de mange fremmødte med sin store viden om de ting, der rører sig i naturen, såvel fauna og flora som naturens egne grundelementer, stenene. Han fortalte om istiden og det hele blev ledsaget af Elstedes lysbilleder. Fotografering er jo også en af denne alsidige mands interesser. Det blev en god aften, og vi takker Elsted.

I februar måned holdt historikeren Ning de Coninck-Smith foredrag om "Vor lærdoms bygning, dansk skolebygger! 1814-

1940." Det var en fortræffelig gennemgang af vore skolebygninger i denne tid. Foredraget var bygget op over lysbilleder, der viste os vor skolearkitektur og hvad deraf kunne læres. Et glimrende foredrag, der godt kunne have haft flere tilhørere end de ca. 30, som havde fundet vej til bibliotekscafeen.

Mødet i marts blev derimod et tilløbsstykke. Journalist Peter Olesen fra DR kunne tiltrække over 150 personer. Det var et møde vi holdt i fællesskab med biblioteket. Grundet den store tilslutning, måtte vi flytte hele arrangementet over på Risbjerggård. Her blev mødet holdt i fin stemning. Peter Olesen viste os, via sine lysbilleder, sin store interesse for lokalhistorien. De bygninger han viste og omtalte gav os en klar fornemmelse af, hvad historien om huse, arkitekturen, betyder for os. Der er meget, der er gammelt og fint, som bør bevares. Vi blev også præsenteret for noget, der var ødelagt af de senere års brug af dårlig smag og materialer. Peter Olesen er en mand, der går op i sin interesse for arkitekturen med entusiasme og med mod til at sige sin mening derom.

Vi begyndte efteråret med en forhenværende Hvidovreborger, tidligere vognmand Gatzwiller, som foredragsholder. Han fortalte morsomt, noget særpræget, om sin barndom i Valby og sin ungdom og manddom i Hvidovre. Barndommen i et festligt og meget arbejdsomt hjem, hvor alle var i arbejde på mange forskellige fronter, indtægten var ikke altid stor, men nødvendig. Gatzwiller fortalte om sit lange liv i Hvidovre som vognmand - handel med brændsel af alle slags - samt flyttearbejde overalt i landet. Han fortalte om sine mange rejser med sin kone overalt i verden, bl.a. Kina og Japan, hvor Gatzwiller stadig har mange venner, han skriver med. Et spændende menneske. Festligt gav han os en fin skildring af et langt, arbejdsomt og morsomt liv. 65 personer var til stede. Til mødet i oktober havde vi inviteret arkitekt Jens Chr. Warming som foredragsholder. Vi fik en fin aften med over 60 deltagere. Jens Chr. Warming havde været tilsynsførende ved renoveringen af Rytterskolen, og vi havde derfor kaldt aftenens emne for "Arbejde med renovering og bevaring af gamle huse." Jens Chr. Warming fortalte om sit arbejde med opmåling og ombygning af gamle bygninger, viste mange lysbilleder fra de forskellige arbejder - kirker, herregårde, byhuse og gamle huse i landsbyerne. Vi fornemmede hans respekt for de bygninger, han arbejdede med. Det var uhyre interessant at se re-

sultaterne af ombygninger og ændringer af facader osv. Fine billeder af arbejdet på herregården Brahe Trolleborg blev vist. Smukke facader kom frem, da pudslag blev fjernet.

En sjælden aften, med megen oplysning om arkitektens arbejde, og den betydning for bevarelse af gamle huse af alle slags, der kan lære os om vort lands bygningskultur.

Sidste møde her i efteråret havde vi skotøjshandler Leif Sørensen som indleder over emnet "En fodbold dreng fortæller." Leif Sørensen fortalte om sin tid her i kommunen, hvortil han med sine forældre var flyttet, da han var 4 år. Skolegang foregik på Strandmarksskolen. Som "rigtig dreng" var det naturligvis H.I.F., når der skulle spilles fodbold, fordi det kunne han lide.

Leif Sørensen gennemgik festligt sin barndoms fodboldtid, som sluttede med at spille på D.B.U.s ynglingelandshold. Et mål var nået. Derefter begyndte seniortiden på H.I.F.s 1. hold, der gik fra KBUs række, og et par år i alle divisioner, indtil man kom i 1. div. 1965, og 2 år efter, som Danmarks mestre i 1967, der sluttede med modtagelse på Hvidovre Rådhus og gaver og fest.

Leif Sørensen fortalte muntre historier om holdkammerater og fra sine mange rejser for landsholdet. Han var en fin fortæller og det var en god aften, vi sluttede vor sæson med.

RYTTERSKOLEN

Selvom vi, arkivet og Selskabet, ikke er kommet igang med nogle af de møder og gruppeaftener, som vi håbede, vil jeg alligevel påstå, at vi har haft et godt år i huset.

Der har været afholdt en række møder af forskellig karakter og indhold, mange besøg har været arrangeret, lad mig nævne i flæng

- fællesmøde med Hvidovre Menighedsråd. Selskabet indbød, som den gode nabo, til en herlig aften.

- Politiske foreninger har været på besøg.

- Der har været stiftende møde for en lokal, arkæologisk forening.

- Hvidovre Kulturråd har begyndt månedlige møder.

- Vort Selskab har afholdt en aften med billedspil, hvor ca. 30 deltog.

Dette billedspil, billedlotteri, køres over billeder fra både de gamle og det nye Hvidovre, og det er en god måde at fortælle lokalhistorie på.

Til alle disse møder og arrangementer, har der været ca. 1000 besøgende.

Der har desuden været 2 udstillinger i Rytterskolen. Først havde Hvidovre kommunale boligselskab en udstilling i anledning af selskabets 40 års jubilæum. Afdelingens bestyrelse havde, med hjælp fra arkivet og andre, lavet en fin udstilling, som var godt besøgt.

Men det største arrangement var

dog vor udstilling "Lokalhistorien i kunsten", der byggede på malerier, akvareller og tegninger af afdøde lærer ved Hvidovre skolevæsen, Laurits Christiansen. Lisbeth Magnussen, Elsted Jensen og Per E. Hansen havde påtaget sig den store opgave at sætte udstillingen op.

Personlig tak vil jeg sige dem alle tre for deres vældige arbejde. Jeg har ladet Lisbeth Magnussen sige lidt om arbejdet:

"Det var noget af en udfordring af lave den første udstilling i Rytterskolen. Personligt vidste jeg meget lidt om Laurits Christiansen, men detektivarbejdet med at finde oplysninger viste sig at være spændende, og det satte mig i forbindelse med folk, der dels havde kendt ham, dels havde været med til at lave en udstilling om ham i 1984.

Der lå mange overvejelser til grund for udvælgelsen af de ca. 40 billeder, som udstillingen kom til at bestå af, og med god hjælp fra Rådhusarkivet fik vi billederne skaffet frem og bragt til Rytterskolen.

Det allerstørste arbejde bestod i at lave plancherne med de nutidige fotooptagelser (hvor Elsted Jensen fik sin sag for med at finde præcis de samme steder!), og med at lave udstillingsfolder, plakat m.m.

Det er mere tidskrævende, end man umiddelbart forestiller sig at lave en sådan udstilling, men det fine besøgstal, og de mange positive reaktioner fra gæsterne

betød, at det var alle anstrengelserne værd."

Ja, så sandelig var det meget værd, den fine ophængning og de gode forklaringer til hvert billede. Det var dejligt at være kustode, ikke blot at kunne fortælle om Laurits Christiansen og billeder, når man blev spurgt, men også høre den rosende omtale af udstillingens orienterende form. Det luner, når sådan tale høres, og det glæder mig at kunne bringe min hjertelige tak. Det var et stykke arbejde, vort Selskab kunne være bekendt.

Udstillingen var besøgt af ca. 600, et tilfredsstillende resultat. Vi åbnede d. 12.9, hvor Selskabet bød på vin og andet mundgodt, og hvor ca. 100 havde fundet vej til Rytterskolen og udstillingen.

MEDLEMSBLADET

Vort medlemsblad "Hvidovre Lokalhistorie", har haft lidt vanskeligheder med at komme ud i år med de 4 numre, vi har sat som mål, men vi når det!

Bladet har et godt og læseværdigt indhold, det er vi meget glade for og så kan vi håbe på et roligere forløb af udgivelserne til næste år. Her høres for øvrigt også rosende omtale af vort arbejde med lokalhistorien. Derfor skal der også fra mig lyde en tak for bladet, og det dermed forbundne arbejde.

PUMPEHUS I AVEDØRE

Vi glæder os altid, når noget gammelt og bevaringsværdigt er

blevet sat i stand, og dermed er med til at pryde omgivelserne. Her tænker jeg på istandsættelsen af det gamle sprøjtehus i Avedøre Landsby.

Det har længe stået i en slet tilstand, men endelig blev det i dette efterår sat i stand. Det er på sin plads at sige vort medlem af bestyrelsen, formand for kulturelt udvalg, Kai Andersen, tak for hans indsats i dette arbejde. Huset bruges nu dagligt af kommunegartneren, som har sit værktøj og redskaber derinde.

SAMARBEJDE MED RØDOVRE LOKALHISTORISKE FORENING

Selskabet har indledt et samarbejde med vort naboselskab i Rødovre. Mandag d. 10.9. var Rødovre på besøg hos os på Rytterskolen, hvor vi orienterede vore gæster om Selskabets arbejde og former for virke.

Den 13.11. var vi så inviteret til Rødovre, hvor vi på Rødovregård fortsat drøftede samarbejdsformen. Besøget indledtes med en tur rundt på gården, hvor vi så, hvor smukt og hensigtsmæssigt Rødovre kommune havde ombygget og istandsat dette gamle sted. Både stuehus og alle staldbygninger er nu indrettet til mødelokaler. Her er virkelig skabt gode rammer for et folkeligt foreningsarbejde.

Aftenens drøftelser sluttede med, at der blev nedsat et arbejdsudvalg, der nærmere skal konkretisere det videre samarbejde. Til dette udvalg valgtes

fra Hvidovre Per E. Hansen og Lisbeth Magnussen.

ÅRSMØDET

Vi deltog, som sædvanligt, i årsmødet for Dansk Historisk Fællesforening og Sammenslutningen af lokalhistoriske Foreninger d. 25.8.90 i Vigsø ved Hanstholm.

Mødet var, som i de senere år, dårligt besøgt af folk fra vores foreninger. Jeg beklagede dette forhold på mødet og mente, at en anden form for årsmøder måtte findes, for at få større tilslutning.

Det vigtigste, der var på dagsordenen, var sammenlægningen af de to foreninger. Bestyrelsen havde arbejdet med denne sammenslutning i det sidste år, men der var modstand mod dette på mødet. Det blev besluttet, at de to foreninger skulle gå hjem og arbejde videre med sagen. Modstanden var størst i DHF, hvor der blev valgt helt ny bestyrelse.

FORÅRETS MØDER

I januar måned har vi bestemt, at der kommer en foredragsholder, der vil fortælle os om aktivt arbejde i et lokalhistorisk arkiv, der er foreningsdrevet.

I februar bliver mødet i samarbejde med bibliotekets måneds-møde, og her kommer museumsinspektør ved Viborg Stiftmuseum, forfatteren Peter Seeberg. Hans emne vil blive noget om historie. Titlen er ikke nærmere bestemt endnu.

Til mødet i marts er det indtil

videre bestemt, at det er forbeholdt et fællesarrangement med vores søsterforening i Rødovre. Et sådant møde skulle gerne blive resultatet af det før omtalte samarbejde mellem vore to foreninger.

Datoerne er: 14. jan., 18. feb. og 18. marts 1991.

AFSLUTNING

Det ville lette både bestyrelsen og arkivet, hvis vi fik en undersøgelse af vores medlemskreds over følgende kriterier:

alder, stilling (arbejde eller tidligere arbejde), deltagelse i organisatorisk arbejde, hvor længe de har boet i Hvidovre, samt en tilkendegivelse af, hvilket arbejde eller arbejdsgruppe, medlemmet kunne tænke sig at medvirke i.

Til slut kan jeg oplyse det glædelige, at vort Selskab nu har 333 medlemmer - en fremgang på 10% fra sidste år. Jeg tager dette som bevis på, at interessen for lokalhistorie er levende og et godt grundlag for videre arbejde.

Og så siger jeg tak til alle, der har medvirket i vort Selskab. Tak for godt samarbejde i bestyrelsen, tak til Poul Sverrild for god hjælp og godt samarbejde. Tak til bibliotek og kommunen for hjælp og tilskud.

Hermed er beretningen til diskussion.

FORMANDEN TAKKER AF

Ja, så siger jeg farvel. Det var, hvad jeg havde at sige om vort Selskabs virksomhed. Det bliver

sidste gang, jeg aflægger beretning, idet jeg, når vi når pkt. 6 på dagsordenen (valg af bestyrelse), ikke modtager genvalg.

Jeg har valgt at stoppe, mens jeg kan lide det, og mens I kan lide mig. Så får jeg mere tid til den del ting, som jeg også kan lide.

Sådan har jeg sagt før, når jeg har stoppet med andre gøremål, f.eks. arbejde, politisk virke, kommunalbestyrelsesarbejde osv., og én gang skal det jo være. Så derfor standser jeg nu.

Tak til alle, jeg siger alle, for det har været mange dejlige arbejdsår i det lokalhistoriske arbejde, og det har det været for mig, fordi jeg har følt, at det fungerede godt.

Jeg kan se tilbage på mange gode ting, som er sket i årenes løb. Vi har et godt arkiv, vi har fået det bemandet med en uddannet arkivar, der er udsendt mange bøger om lokalhistoriske emner, vi har fået et godt medlemsblad, som jeg ved er højt værdsat både blandt vore medlemmer, men også på de steder, hvor det har været fremlagt ved årsmøder o.lign., hvor

lokalhistorisk interesserede fra andre steder i landet har fået lejlighed til at læse det. Den gamle smukke Rytterskole er blevet sat fint i stand, en perle af et gammelt hus, og her har lokalhistorien fået et fast hjem. Vore møder har igennem årene fået en meget fin tilslutning, vi er nu oppe på 50 personer i gennemsnit.

Vort Selskabs medlemstal er i stadig stigning, vi har nu ca. 340 medlemmer. Vore vedtægter har vi ændret til at der kan optages B-medlemmer. Alt sammen noget, der styrker vort Selskab, udvider interessen for lokalhistorisk arbejde.

Alt godt! Så godt!

Men der er stadig plads for udvidelse af arbejdsopgaver, og det skal der også være, hvis vi vil stå ved vor kulturarv. Johannes V. Jensen siger det fyldigt og kort i 4 små linier:

Vil du selv fatte
dit væsens rod
skøn på de skatte
de efterlod.

Jens Kristensen

Kaptajnen går fra borde

Efter at have styret Lokalhistorisk Selskab gennem dets 11 første leveår, valgte Jens Kristensen ved årets generalforsamling at overdrage formandsposten til nye kræfter.

Som Selskabets første formand og som formand i så lang en periode, har Jens Kristensen på mange leder været bestemmende for Selskabets kurs og udvikling. Under Jens Kristensens ledelse nåede Selskabet hurtigt op på godt 200 medlemmer, og man fandt en rytme med 6 årlige arrangementer suppleret med andre aktiviteter, når der var kræfter til det i Selskabet.

Jens Kristensen var som formand meget bevidst om Selskabets rolle som støtte for arkivet, som han gjorde en stor indsats for at få prioriteret op, kvalitativt og kvantitativt, så vi i dag kan sige, at vi har en kulturhistorisk institution, kommunen kan være bekendt.

Jens Kristensen var også aktiv omkring starten af Lokalhistorisk Projekt fra 1983. Det var et modigt eksperiment, hvor unge arbejdsløse prøvede kræfter med lokalhistorien og præsterede produkter, der med omfang og kvalitet tilførte det lokalhistoriske arbejde i Hvidovre nye dimensioner.

Gennem de 11 år har der været arbejdet på mange fronter i Selskabet, og mange nye aktivitetsformer er blevet afprøvet. Blandt de spændende nye ting, Jens Kristensen afprøvede i Selskabet var en lokalhistorisk dag i 1984. Det var et initiativ, der mobiliserede mange medlemmer, men Selskabet havde desværre ikke kræfter til at følge successen op. Som opmand til en lokalhistorisk konference på amtsplan i 1988, afholdt i Medborgerhuset, virkede Jens Kristensen for det bredere samarbejde, hvis værdi for også den lokale historie han altid understregede. Også det arrangement blev en succes, og blandt langtidsvirkningerne ses nu det samarbejde med Rødovre, der er blevet formaliseret, og som medlemmerne vil mærke, i første omgang ved et fællesarrangement i foråret 1991.

Jens Kristensens hjertebarn i lokalhistorien har været Rytter-skolen, som han gennem en længere årrække arbejdede for at sikre en nutidig rolle i det lokalhistoriske arbejde.

I Selskabets 10. år kronedes det med held, og Rytterskolen kunne indvies til lokalhistoriske formål med bl.a. udstillinger og mindre møder.

Jens Kristensen har som formand haft den glæde at kunne aflevere en forening i fortsat vækst til den nye bestyrelse, der skal bære arbejdet videre. Med snart 350 medlemmer er det en stærk og livskraftig forening, der på én gang kan se tilbage på 11 års aktivitet og

vækst, og se frem til nye aktivitetsmuligheder i det hus, Jens Kristensen sikrede for Selskabets formål.

Der skal lyde en stor tak til Jens Kristensen fra Lokalhistorisk Arkiv for mange års godt, aktivt og frugtbart samarbejde.

Poul Sverrild, arkivar.

bag- siden

Sprøjtehuset i Avedøre (billedet på forsiden) er opført engang i forrige århundrede, men det er ikke undersøgt hvornår. Huset er blevet sat fint i stand i efteråret efter at have set noget miserabelt ud gennem længere tid.

Alle landsbyer skulle have et hus, hvor landsbyens sprøjte blev opbevaret. Huset i Avedøre er et fint og velbevaret eksempel, og i dag anvendes det til opbevaring af gartnerens redskaber. Ildebrande var en frygtet, men almindeligt forekommende hændelse i danske landsbyer gennem især 1700-tallet, men også i 1800-tallet.

Placeringen ved gadekæret afspejler, at det var her man skulle hente vandet til brandslukningen.

Det hændte ikke sjældent, når der var opstået brand, at man måtte konstatere, at slukningsmateriellet ikke var funktionsdygtigt.

Slangerne var oftest lavet af læder, og de var tit enten rådnet eller tørret ind, så de var revnet.

Så hjalp det ikke meget, at man havde den fine sprøjte af hollandsk konstruktion i sprøjtehuset.

Huset ligger i dag som en integreret del af miljøet omkring gadekæret og er med til at understrege, at landsbyen i ældre tid var en enhed, der kunne klare sig selv.

Det er paradoksalt, at brandvæsenet nu i Avedøre har til huse i én af Hvidovres få fredede bygninger, hangaren på Gl.Køge Landevej.